

TRES POEMES DE JOSEP SAMPERE

ESQUERDES

He sentit que era un món meravellós,
ho cantava Louis Armstrong
en un disc antic
que espetegava tota l'estona,
i ell tenia la veu esquerdada.
D'esquerdes, ara, en veig pertot arreu,
no sols en la veu de Louis Armstrong,
sinó també als ulls dels vells,
i en la mirada de certs joves.
Veig com s'esgrogueeixen els mapes
dels nostres viatges passats,
i com es guerxen les portes
dels llocs que ens acollien.
Veig com es pelen els miralls
en què ens miràvem satisfets,
i com s'arnen els vestits
que tant ens afavorien.
Ja no veig el llebrer aquell
que corria pel paper «galgo»,
ja no faig símils amb la paraula «or»,
i els canvis d'estació em dolien
com si dugués metralla al cor.
M'adono, ja ho sé,
que els ulls se m'enteranyinen,
i que és per això, potser,
que ho veig tot tan tèrbol.

Tots sabem que les blanques cataractes
enfosqueixen la visió.
La claror de la beguda s'apaga ben aviat,
i el sol ja no brilla com abans.
I no és que canviï el temps,
és el temps que m'ha canviat.
Alguns en deien lucidesa,
d'aquesta fosca claredat,
però la majoria ja són morts,
i van perdre el seny abans de veure-ho clar.
Observo que s'allarguen les nits
i que els dies s'escurcen,
però la paraula «solstici»
ja no m'impresiona com abans,
i les festes de Nadal
han perdut aquella malenconia tan kitsch.

He provat de resar, ho reconec.
Qui no ho ha fet algun cop?
Però quan dic parenostre que esteu en el cel,
m'imagino el sostre de la Capella Sixtina,
abans de la restauració.
Espero un miracle,
miro de confiar en la màgia,
faig veure que m'intriguen,
les estranyes coincidències,
que de vegades ajunten
moments separats de la nostra vida.

Consulto els oracles,
 que venen rebaixats als grans magatzems,
 miro de creure'm els horòscops
 de sibil·les que es tenyeixen els cabells,
 remeno els pòsits del cafè
 sense posar-hi la més mínima fe.
 Els amulets se'm rovellèn de seguida,
 perquè els compro en basars orientals
 que ben aviat faran fallida.
 Toco fusta sovint,
 però el vernís s'ha després,
 i només noto les estelles,
 i una aspra fredor de marbre.
 D'esquerdes, ara, en veig pertot arreu,
 és com si ja no sabés mirar
 més enllà de les façanes.

He sentit que era un món meravellós
 ho cantava Louis Armstrong
 en un disc antic
 que espetegava tota l'estona,
 i ell tenia la veu esquerdada.
 Ara, però, han eliminat el soroll de fons
 gràcies a la tècnica digital,
 i la música antiga sona millor que mai.
 Per això em demano, de vegades,
 si seria possible desentelar els ulls,

curar les cataractes,
 desentebolir la mirada,
 netejar la visió,
 i deixar de veure-ho tot
 tan groc,
 tan gris,
 tan negre,
 tornar a llegir els mapes com si fos el primer cop,
 entrar als llocs antics sense haver de forçar la porta,
 desempolsegant els vestits florits,
 i fer córrer els dits
 sobre les esquerdes de les coses,
 notant que s'han cobert de la
 molsa tendra dels bons records,
 i no pas dels fongs pudents
 dels records dolents,
 tot esperant l'instant
 en què un llampec de bellesa
 il·lumini de cop
 la lletjor que nega el món,
 i ens faci recuperar fugaçment
 aquella malenconia kitsch, tan ridícula,
 però alhora tan sentida
 d'aquells nadals remots,
 en què la neu ens enlluernava de debò,
 i els gèneres resplendien flamants,
 com si de veritat comencés un any nou.

LA CASA EMBRUIXADA¹

Vols saber com s'escriu un poema?
 D'acord: dóna'm la mà, acluca els ulls,
 i entrem plegats a la casa embruixada.
 Hi ha una escala que baixa,
 i una altra que puja.
 Hi ha un passadís que no duu enlloc
 i dues habitacions condemnades.
 Al peu de la primera hi ha un rebost buit,
 al capdamunt de la segona un maniquí calb,
 al fons del passadís, un gos de porcellana trist,
 i a les habitacions, quatre nines engarjolades.

També hi ressonen veus,
 no les sents?
 No tinguis por
 si no entens el que et diuen.
 Si escoltes bé, en coneixeràs alguna.
 Hi ha veus de vius, i veus de morts,
 i totes parlen alhora.
 Si et criden pel nom, fes el sord.

Ara passem sota la lluernia
 on s'amuntega la neu que no es fon,
 perquè és la primera neu que recordes.
 Endavant, endavant, obre la porta:

al darrere hi ha un putxinel·li arnat
 i un teatre de cartró,
 hi ha una bombeta que no s'apaga mai,
 i un tronc estrany que sembla un tió.
 Fes córrer els dits per la paret,
 l'empaperat fa bombolles,
 i un dibuix on veies cares,
 i de vegades gàrgoles.
 L'aire és ple de pols,
 i si la respires sents el nom
 d'una amiga
 amb qui berenaves cada divendres.
 La catifa es recorda dels gats que vas tenir,
 en pau descansin, pobres, al fons del jardí.
 El soterrani és sinuós, i fa olor d'ous podrits.
 Experiments, coets que no volaven,
 somnis completament fallits.

Ja tens les veus, i les escales,
 ja tens el gos i les nines,
 ja tens la neu i les gàrgoles,
 ja tens l'amiga i els divendres,
 ja tens els passadissos i la por,
 ja tens els fantasmes, vius i morts,
 ja tens el teatre i els putxinel·lis.

1. Flor Natural dels Primers Jocs Florals d'Igualada, convocats per Poesia Viva (2008).

Ara ajunta-ho tot, a poc a poc,
ajunta la por amb el records,
fes que lladrin els gossos,
vius o morts,
escampa la pols pel rebost,
posa nom al maniquí,
fes que volin els coets, per fi,
deixa que les veus et cridin pel nom,
fes que nevi tota la tarda,
apaga la bombeta, que descansi,
deixa dormir el tió.
I quan hagis acabat, acosta't a mi
i em dius, a cau d'orella,
si és un poema, això, o no.

SMITH & WESSON & FESTINA

Temps era temps,
 em van regalar una pistola
 per matar el temps.
 Devia tenir deu anys,
 encara no corria gaire
 (el temps, vull dir),
 jo disparava ràpid
 i els minuts morien de pressa.
 També matava les hores,
 calia disparar més trets,
 perquè tenien més espines,
 però en vaig liquidar unes quantes.
 Quins temps! Com matava l'estona
 en veure-la passar!
 Tot era ràpid i alhora lent.
 Però el temps ressuscita sempre,
 com els assassins de les pel·lícules de por
 que tornen amb fam de revenja.
 I va tornar, el temps, sense perdre ni un minut.
 Jo encara tenia la pistola.
 la duia sempre al damunt,
 com guarden alguns el seu primer rellotge.

Però tenia més por que abans,
 perquè el temps corria més,
 i jo em tornava més lent.
 Em perseguia, m'obsedia,
 i em percutia:
Ning-nang!
Tic-tac, tic-tac!
Dring, dring, dring!
 Era l'ombra que s'allargassa a la paret,
 com la d'un assassí expressionista.
 El temps sempre s'avança,
 i ens talla el pas,
 per molt que retardem els rellotges.
 Ara mateix el sento acostar-se,
 agafo la pistola,
 i crido ben fort:
 «Aixeca les manetes!»
 El temps fuig, potser sí,
 però al cap d'un segon ens torna a perseguir.

Temps era temps,
 tots matàvem el temps,
 sense saber que el temps ens mataria a tots.

Collage (Núria Rossell i Josep Sampere)